

évek elején. Fia, a későbbi Oscar-díjas Adrian Brody a *Zongorista* forgatásán Varsóban. Plachy azt írta vagy nyilatkozta valahol, hogy ez a könyv/kiállítás „egy búcsú a szülőhelyemhez fűző hosszú kapcsolattól”.

„A csillagok közömbösen néztek”, mondja valahol az Ausztriába érkezés pillanatáról 1956 telén, „sötétség mögöttünk, sötétség előttünk”. Nézem Sylvia Plachy fotóját 1963-ból a szüleiről, amint leteszik az Egyesült Államok vonatkozó hivatalossága előtt az állampolgársági esküt, és irigykedek. Milyen jót tett volna ennek az egész országnak, ha mindenki elmegy innen 56 november-decemberében.

(Sylvia Plachy kiállítása a Budapest Galériában [Lajos u. 158.] június 4-ig.)

Nap-kelte döntő fölény!



kedd:
BÁNÓ ANDRÁS



szerda:
ACZÉL ENDRE



csütörtök:
BETLEN JÁNOS



péntek:
PALLAGI FERENC



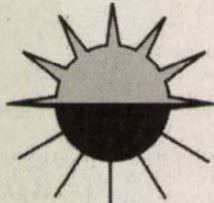
szombat:
VEREBES ISTVÁN



vasárnap:
LAKAT T. KÁROLY



producer:
GYÁRFÁS TAMÁS



Immár közel 2,5-szer többen nézik egyedül hétvégén a Nap-keltét, mint együttvéve a tv2-t, az RTL Klubot és a Duna TV-t az MTV reggeli műsora alatt. Hétköznapi napokon úgyszintén mind jelentősebb a Nap-kelte fölénye, a 18 éven felüli lakosok körében az AGB Hungary felmérése alapján a Nap-kelte átlag közönségaránya 44.3%, a tv2-é 23,6%, az RTL Klubé 14,5%, a Duna TV-é pedig 0,8%.

Közönségarányok 2006. 18. hét (május 2-től május 7-ig), + 18 lakosság körében

Forrás: AGB Hungary

	V.2.	V.3.	V.4.	V.5.	V.6.	V.7.	+ 18 lakosság körében hétköznapi	+18 lakosság körében hétvégén
MTV Nap-kelte	48,4	43,2	43,5	41,6	51,8	53,9	44,3	52,9
RTL Klub	14,1	14,4	14,7	15,2	9,7	7,9	14,5	8,8
tv2	22,0	24,7	22,2	26,0	12,1	9,7	23,6	10,8
Duna TV	0,6	0,8	1,4	0,5	2,6	2,2	0,8	2,4

A Nap-kelte honlapcíme: napkelte.wildom.hu

wildom
www.wildom.hu

VARGHA MIHÁLY:

Üptre nem

Két tiszta udvar a VIII. kerületben Dobai Jánostól – Ybl-díjas építészről, az építészkar ipar tanszék oktatójától –, aki elüzletiesedett világunkban sem törekszik arra, hogy építészettel mímelő ipari termékekkel pakolja tele környezetünket. Ebben szerepet játszik egyénisége, megfontoltsága, szakmai szigora – s bizonyára IPARTERV-es múltja is. Még e híres és komoly műhelyben tervezett egy szinte futurista titkosüzemet, a Videoton CD-gyárat Székesfehérvárra. De ez már közel húsz éve történt (mikor még egészen másképp viszonyultunk a vékony plasztikkorongokhoz...). Nagyon egyszerű vonalakkal, a két világháború közötti úttörő építészhez méltó módon épített be nem sokkal később egy foghíjat Budán, a Bartók Béla út közelében. A Lágymányosi utcai MTA-SZTAKI-épület udvari formálása határozottan karakteresebb, mint a főhomlokzata. Mert hiszen az már a belvilág!

Hasonlóképpen következetes téralkitást mutat legújabb munkája Pesten. Lakótömb a józsefvárosi Gutenberg tér közelében – de egyesített, átmenő telekről lévén szó, a Kálvin tér felől ugyanúgy elérhető e két tiszta udvar. Az egymásnak hátat álló foghíjakból együtt Magház2 lett volna, de végül a *Passázsház* nevet kapta. Magára maradt a „Magház” – a Dévényi Tamás tervezte épület a Rottenbiller utcában – mint indulóotthon-ház igényes pályakezdő fiataloknak.

Ily módon Dobai János menet közben harcokra, kompromisszumokra, átalakításokra kényszerült. Szövevényes történet – itt nincs mód

a végigkövetésére. Tény, hogy kevesebb lakás épült, ám azok láthatóan haszonra hangoltan, nem mindig a legjobb alaprajzzal. Szerényebb a kiszolgálás, nincs vendéglátás, nincs mos(at)ókonyha. A földszinten persze lesznek üzletek, az első emeleten pedig külön megközelíthető irodákat alakítottak ki. Ezekhez a passzázs két végében indulnak a lépcsők, magukban álló, hengeresen záródó dobozokban. A ház minden más vonala egyenes. A két alsó szinten a falakat majdnem egyöntetűen nyerstégla borítja, amit nagy üvegfelületek szakítanak meg, a földszinten portálablakok. Följebb minden homlokzati fal fehérre vakolt. Színezés csak pinduri felületen tűnik fel a magasban: két-két erkélylemez élén-alján némi narancssárga mint üdítő részlet. Az ablakok – sajnos műanyag keretben – följebb is nagyok, főleg az udvar felé. Így volt ez már az eredeti terven is, ahogy megmaradt az egész beépítés koncepciója, A–B–A–B–A ritmusban.

A telek északi oldalán végigfut a tömb, miközben az utcai végek keresztirányú beépítése még egyszer megismétlődik. A plusz két szinttel, toronyként kiemelkedő traktus, mint középső „A” bontja az udvart két „B”-re, alapterületben 1:2 arányban. Dél felől a passzázs térfalát a szomszéd házak tűzfalai, rövid gangjai adják, amiket az építkezés hozadékaént rendbehoztak. Most még vonzó, szemet gyönyörködtető az új átvezetés – kérdés, nem lenne-e célszerűbb végeinek lezárása, legalább éjszakra? Messze az idő, amíg a Körúttól a Múzeum-kertig kiépülhet a teljes passzázs-sor – addig talán a város-

Építészet

romboló kedélyek is lehiggadnak. Mert manapság még a politikai csatározások rontó szelleme is üptre ilyenmire bátorítja a vandálkodókat, bugyuta falfirkák elkövetőit (badarság általánosítva csak graffitiról mint kortárs városi művészetről beszélni).

A passzázs felől nyílik a három lakóházi bejárat, az ötös tagolás szerinti szakaszokban. Minden kaput kihangsúlyoz a fölé rakott, lendületesen túlfutó előtető: arányosan formált, világítást rejtő, megnyújtott dobozok. Az utcák felőli két szélsőnek a végére díszjnos, markáns zöld jelet raktak: M9 és H10. A diszkrét színezés a középső lépcsőházban folytatódik, ahol sárgára festették a folyosótéri beltorny mellvédfalait. Hasonlóan gondos tervezői kezek nyomán alakult az acélpálcás korlát szerkesztettsége folyosókon és lépcsőházakban, és egyéb részletek. A kivitelezés számos gondatlansága már kevesebb dicséretet bír, sajna.

A lakások száma 98, az átlagos lakóterület 45 négyzetméter, a legkisebb 30, a legnagyobb 101. Ez utóbbi egy felsőszinti, hatodik-hetedik emeleti kétszintes lakás, amihez a hatodikon nagy tetőterasz kapcsolódik, pazar kilátással. A lapos tető egy része itt is, és a másik udvar felé is fűvesített. A közbeeső torony-traktus felső két emeletén, az udvarokra nézően további kétszintes lakások találhatók. Alattuk, a passzázs fölötti magasban, a négy „általános emelet”-en garzonok vannak, melyekhez üveg-folyosó vezet egy keskeny égi-kanyonon át. A tervező ihletettségét mutató részlet nem csupán az udvarokon sétálónak tűnik fel, de több folyosóról és lépcsőházi ablakból is izgalmas látványt nyújt, és hatásosan játszik bele az említett narancsszínű festés. Finom részletek. Egy rendes ház.

(*Passázsház lakótömb, Budapest, VIII. Mária utca 9. – Horánszky utca 10. Építész: Dobai János; munkatárs: Szabó P. Nándor, Vízdhák Janka*)